

Kannanotto Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystykseen

Arvoisa ministeri, me allekirjoittaneet Kokoomuksen paikallisyhdistykset haluamme tällä kannanotolla tuoda esille epäkohdat sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemasta lakiesityksestä terveydenhuoltolain muuttamisesta koskien erityisesti ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä.

Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään, että jatkossa kullakin hyvinvointialueella voisi olla yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Esityksen mukaan ympärivuorokautinen monierikoisalainen yhteispäivystys ja sen mahdollistama vaativa kirurgia loppuisivat Oulaisissa (Oulaskankaan sairaala), Salossa ja Valkeakoskella. Salon ja Valkeakosken sairaaloiden profiili ja toiminta on hyvin erilaista omilla hyvinvointialueillaan verrattuna Oulaskankaan sairaalaan. Salon sairaalassa ei tehty vuonna 2023 keskittämistyönjakoasetuksen mukaisia leikkauksia lainkaan. Em. sairaalassa on ilta-aikaan leikkaussalivalmius, mutta yöaikaista valmiutta ei ole. Valkeakosken sairaalassa ei niin ikään tehty vuonna 2023 keskittämistyönjakoasetuksen mukaisia leikkauksia lainkaan eikä sairaalassa ole ilmoitettu olevan leikkaussalivalmiutta ilta- tai yöaikaan. Sairaaloita ei voi tarkastella yhdessä vaan niiden merkitys tulee tarkastella hyvinvointialueen näkökulmasta ja tarpeesta.

Allekirjoittaneet Kokoomuksen paikallisyhdistykset näkevät vahvasti, että ministeriön esityksen toteutuminen on vastoin perustuslain 6 § 1 momentin mukaista ihmisten yhdenvertaisuutta lain edessä ja lakiehdotusta on arvioitava uudelleen ennen lainsäädännön voimaantuloa, erityisesti ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen osalta.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde on maantieteellisesti laaja alue ja Oulaskankaan sairaala palvelee noin 120 000 asukasta Pohteen eteläisellä alueella. Alue on väkimäärältään suurempi kuin Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueet ja lähes yhtä suuri kuin Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet. Pohteen väestömäärän ennustetaan kasvavan ja väestön ikääntyvän vuoteen 2040 mennessä.

Ministeriön esityksen tavoitteena on vahvistaa Suomen kansallista erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten palveluverkkoa siten, että se pystyy laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kestävästi vastaamaan väestön palvelutarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa. Tämä esityksen tavoite ei toteudu miltään osin Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen päivystyksen lakkauttamisella, jolla olisi merkittäviä vaikutuksia alueen asukkaisiin, mutta myös mahdollisuuksiin turvata koko Pohjois-Suomen vaativan erikoissairaanhoidon toimintaedellytykset. Lisäksi lakkauttamisella heikennetään palvelun laatua ja hyvinvointialueen eteläisen osan asukkaiden palvelujen saavutettavuutta sekä potilasturvallisuutta.

Terveydenhuoltolain 8 §:n mukaan terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Järjestämislain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Ministeriön esityksessä todetaan,

että vaikka merkittäviä muutoksia palveluverkkoon tarvitaan nyt ja mahdollisesti myös tulevina vuosina, on muutos toteutettava hallitusti. Niin ikään esityksessä todetaan, että hyvinvointialueille ja yhteistyöalueille on tarkoituksenmukaista jättää tiettyä liikkumavaraa päivystyksensä ja niiden palveluvalikoiman sekä sairaaloiden tarkoituksenmukaisen työnjaon järjestämiseen.

Edellä mainitut lain kohdat ja huomiot jäävät toteutumatta Oulaskankaan päivystystoiminnan alajajossa. Näiden lisäksi esitys vie hyvinvointialueelta mahdollisuuden ja liikkumavaran palveluiden yhdenvertaiseen toteuttamiseen hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet huomioiden. Oulaskankaan ympärivuorokautisen päivystyksen lakkautus lisää potilasmääriä Oulun yliopistollisessa sairaalassa, jonka toiminta on jo valmiiksi ruuhkautunut. Palveluiden saavutettavuus heikentyisi merkittävästi eikä arvioitujen kustannussäästöjenkään toteutuminen ole realistista huomioiden lisääntyvät kuljetus- ja matkakustannukset.

Huomioitavaa lisäksi on, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella sijaitsevan Raahen sairaalan ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys on jo päätetty hyvinvointialueen toimesta muuttaa iltajaon ja viikonloppujen perusterveydenhuollon kiirevastaanotoksi 1.1.2025 alkaen. Tämä lisää entisestään Oulaskankaan päivystystoiminnan merkitystä ja roolia hyvinvointialueen eteläisen ja rannikon alueen asukkaiden palveluiden turvaamisessa.

Ministeriön esityksen jälkeen sosiaali- ja terveysministeri on tarkentanut lakiesitystä linjauksilla, joiden mukaan Pietarsaareissa ja Kouvolassa mahdollistettaisiin jatkossakin ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys. Pietarsaarta koskeva päätös tehtiin kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi ja Kouvolan osalta päätös perustettiin 80 000 väestöpohjaan. Näiden sairaaloiden osalta tehty päätös asettaa Oulaskankaan sairaalan ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakkaat eri asemaan lain edessä väestöpohja ja maantieteelliset etäisyydet huomioiden, eikä tätä voida hyväksyä. Pohjois-Pohjanmaan eteläisimmistä osista tulee matkaa OYSin yhteispäivystykseen 164 kilometriä ja Oulaskankaalta OYSiin matkaa kertyy 100 kilometriä. Kouvolasta Kotkan keskussairaalaan on noin 55 kilometriä ja Pietarsaaresta Kokkolaan, jossa kaksikielinen palvelu on saavutettavissa, tulee vain 36 kilometriä.

Edellä esitettyjen perusteella allekirjoittaneet Kokoomuksen paikallisyhdistykset näkevät välttämättömänä Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen päivystystoiminnan lakkauttamisesityksen uudelleen arviointia, jotta voidaan varmistua sosiaali- ja terveysministeriön esityksen yhdenvertaisuudesta muihin tehtyihin linjauksiin nähden sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen asukkaiden perustuslain ja terveydenhuoltolain mukaisten oikeuksien toteutumisesta. Myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen johto ja luottamushenkilöt ovat lausunnoissaan nostaneet edellä esitettyjä argumentteja tuodessaan esille Oulaskankaan sairaalan keskeistä asemaa alueella OYSin lisäksi. Lainsäädännön kuuluisi mahdollistaa tarkoituksenmukaista toimintaa, ei estää sitä.

Lopuksi allekirjoittaneet Kokoomuksen paikallisyhdistykset haluavat painottaa, että Oulaskankaan sairaalassa tulee voida järjestää ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys, jotta maantieteellisesti laajan alueen palvelut ja niiden saavutettavuus voidaan turvata. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä terveydenhuoltolain 50 §:n mukaista lupaa ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen järjestämiseen. Ministeriö voi myöntää luvan, jos palvelujen saavutettavuus ja päivystyspisteiden väliset etäisyydet sitä edellyttävät eikä väestön tarvitsemia palveluja voida riittävästi turvata ensihoitopalvelun avulla. Edellä on esitetty useaan otteeseen, että luvan saamisen edellytykset täyttyvät kaikilta osin Oulaskankaan sairaalan osalta eikä luvan epääminen laillisilla perusteilla tulisi olla mahdollista.

4.11.2024

Alavieskan Kokoomus ry/Mikko Niemi
Haapajärven Kokoomus ry/Aleksi Välikangas
Haapaveden Kokoomus ry/Raili Heikkilä
Kalajoen Kokoomus ry/Hanna Saari
Nivalan Kokoomus ry/Jukka Kumara
Oulaisten Kokoomus ry/Tommi Oja
Pyhäjoen Kokoomus ry/Raino Peltoniemi
Raahen Kokoomus ry/Esa Ylisirniö
Siikajoen Kokoomus ry/Matti Laakso
Ylivieskan Kokoomus ry/Mikko Korkeakoski